

QuaJong

Inhoudstafel

- 3 Edito
Mijn leven als boog
- 4 “Spelen en vrienden maken kun je overal”
Interview met Michael De Cock,
auteur van ‘Rosie en Moussa’
- 7 Spannend, maar oh zo plezant
Stichting Spont over spelen in het donker
- 10 “Door het voetballen is mijn wereld opengegaan”
Twee voetbalmeisjes vertellen
- 13 En we gaan nog niet naar huis (nog lange niet)!
Waarom – en waar – jongeren na school graag blijven ‘plakken’
- 15 Ideeën voor een lokaal buitenspeelbeleid
Welkom op onze inspiratiemiddag

[@kindsamenleving](https://twitter.com/kindsamenleving)

www.k-s.be

Edito

MIJN LEVEN ALS BOOG

Kinderen zijn per definitie ons Grote Straks. Zij zijn het aan wie we de wereld doorgeven, hen fluisteren we toe wat ons dierbaar is en hoe wij van hun geluk dromen. Daardoor kunnen we wellicht niet anders dan ons te moeien met hun toekomst en zitten we, terwijl ze nog maar pas kopvoeters tekenen, alvast te dromen waar het met hen naartoe moet. 'Jullie zijn de bogen, waarmee je kinderen als levende pijlen worden weggeschoten', schreef Khalil Gibran.

Ik weet niet of Khalil Gibran gelijk had. Misschien maakt ons enthousiasme om de boog uit te hangen ons toch wat blind voor alles wat kinderen nu al zijn. Het is alsof we naar de rups kijken, of zelfs maar naar de eitjes onder het koolblad, en denken: waar blijft die vlinder nu toch? Wij zijn de generatie die peuters aanmaant om zindelijk te worden, zodat ze naar de kleuterklas kunnen, en die kleuters leert om stil te zitten zodat ze in het eerste leerjaar beter kunnen opletten. We jagen ze door de jaren. Zijn ze zes, dan moeten ze snel door de AVI-leesniveaus. Zijn ze tien, dan moeten ze "leren leren" voor het middelbaar. Ik heb een tiener in huis die nu te horen krijgt dat ze haar leerstof (dat woord!) moet kunnen samenvatten omdat dat belangrijk is in het hoger onderwijs. Soms hoor je de stress gewoon door de sluitingen van haar boekentas gieren.

Wellicht verklaart ons leven als boog ook waarom er in de krant titels verschijnen als 'Voorkom burn-out vanaf eerste leerjaar'. De Hoge Gezondheidsraad wil de lawine aan burn-outs bij volwassenen indijken door kinderen al van bij de start van het lager te leren omgaan met stress. Zo'n advies wordt vast met de beste bedoelingen geformuleerd, maar burn-out is een beroepsgerelateerde ziekte. Ze hangt samen met een (te) hoge werkdruk, veel onzekerheid en een samenleving die de lat alsmäär hoger legt. Het is de samenleving die wij, volwassenen, vandaag maken. Als we kinderen daar nu al tegen wapenen, zonder de stress zelf in vraag te stellen, dan kun je je toch afvragen wat we precies willen doorgeven. Sturen we hen echt zomaar de wereld in van de USP's, nuluren-contracten en de permanente evaluaties? Of gunnen we hen een kindertijd die hen niet uitsluitend klaarstoomt voor dat systeem? Durven we er nog op te vertrouwen dat zij in de toekomst misschien wel met iets beters voor de dag komen?

Net omdat kinderen en jongeren zoveel meer zijn dan een projectiel dat je de toekomst in mikt, is dit e-zine vooral een uitnodiging om te kijken naar hoe ze nu in het leven staan. Waar ze rondhangen, na school, hoe zij bruggen slaan tussen culturen, hoe ze in het duister van de herfst spelen met angst en fantasie. Hoe ze vrolijk zijn, stil, uitzinnig, tegendraads, soms zelfs tot op het punt waarop we de boog willen zijn die hen achter het behang mikt. Maar altijd met het vertrouwen in de regenbogen die zij al aan het tekenen zijn.

Kaat Schaubroeck

Michael De Cock, auteur van 'Rosie en Moussa', over kinderen in de stad

"AVONTUREN VALLEN OVERAL TE RAPEN. OOK OP HET DAK VAN EEN FLATGEBOUW"

Opgroeien in de stad, dat is een spannende ontdekkingstocht in een wereld vol ongekende mogelijkheden. Met 'Rosie en Moussa', binnenkort te zien op het witte doek, maakt Michael De Cock komaf met het cliché dat kinderen en een stedelijke omgeving onverenigbaar zijn.

Door Carine Stevens

Foto's: Danny Willems (portret Michael De Cock) en Thomas Dhanens (setbeeld film)

Toen de figuren Rosie en Moussa negen jaar geleden ontstonden in de fantasie van Michael De Cock, had hij nooit kunnen vermoeden dat ze stormenderhand zoveel harten zouden veroveren. Niet alleen in België maar tot ver over de landsgrenzen, want het eerste boekdeel is intussen vertaald in onder andere het Italiaans, Duits, Turks en Japans. En de zegetocht van Rosie en Moussa is nog niet ten einde. Hun avonturen werden intussen ingeblikt door regisseur Dorothée Van den Berghe, die de film volgende lente in de bioscoopzalen wil brengen. Het is duidelijk: het verhaal over een wit en een bruin kind die vriendschap sluiten en opgroeien in een complexe grootstad spreekt veel mensen aan.

"En dan te bedenken dat de eerste verhaaltjes er eerder toevallig zijn gekomen, op vraag van de stadskrant Brussel Deze Week", vertelt Michael De Cock. "De opdracht luidde: een verhalenreeks bedenken met de stad als thema, waarin zich zoveel mogelijk mensen zouden kunnen herkennen. Ik heb gekozen voor twee kinderen die samen de stad belichamen zoals ze vandaag is en die elkaar leren kennen in het appartementsgebouw waar ze allebei wonen. Zo'n groot appartementsgebouw wordt niet voor niets vaak gebruikt als metafoor voor de samenleving: de hele wereld komt er samen."

Wie is Michael De Cock?

- Artistiek leider van KVS.
- Acteur, theatermaker en regisseur.
- Auteur van onder andere 'Rosie en Moussa', een verhalenreeks met illustraties van Judith Vanistendael.

Klassieke kinderboeken zijn vaak een ode aan de natuur, met kinderen die in bomen klimmen en over sloten springen. Alsof kinderen en een stedelijke omgeving onverenigbaar zijn. Met *Rosie en Moussa* bewijs je het tegendeel.

Michael De Cock: "Ik had het echt wel gehad met jeugdliteratuur waarin kinderen voortdurend paardrijden en door weilanden rennen. Gelukkig is dat genre intussen op zijn retour. Terecht, want er groeien meer kinderen op in steden dan in idyllische dorpjes. En avonturen vallen overal te rapen, in een stad

wellicht nog meer dan elders. Je zou *Moussa* dan ook kunnen zien als een kleine onverschrokken Crocodile Dundee die Rosie mee op sleeptouw neemt in de urban jungle. Die twee karaktertjes zijn een soort afsplitsing van mezelf, wat haast onvermijdelijk is als je verhalen schrijft. Rosie is rationeel en eerder braaf, zeker in het begin van de reeks, Moussa is veel opener en impulsiever van aard. Hij neemt Rosie mee naar het dak van het appartementsgebouw om van daaruit naar de wereld te kijken, en stapt daarna samen met haar op de tram om die wereld van dichtbij te gaan ontdekken. Ze doen iets wat niet mag en trekken er alleen op uit, wat best stout en spannend is. De cocon van hun leefomgeving breekt open en ze stappen met een klein hartje de buitenwereld in, met zijn mogelijkheden en zijn moeilijkheden, zijn verzuchtingen en zijn verlokkingen. Het is een universeel verhaal dat tot de verbeelding spreekt."

Dit verhaal kon zich nergens anders afspeelen dan in de stad?

Michael De Cock: "Klopt. De stad is in 'Rosie en Moussa' veel meer dan het decor waarin de kinderen zich bewegen, het is een apart personage, juist door zijn prominente betekenis voor het verhaal. Ik vind een stad sowieso inspirerender qua setting. Niet alleen door de smeltkroes van culturen en de verscheidenheid aan mensen, maar ook door de enorme diversiteit aan samenlevingsvormen."

Veel jonge ouders verlaten de stad juist om te verhuizen naar een plek waar het rustiger en veiliger is en waar hun kinderen meer ruimte hebben om buiten te spelen. Kun je je daar iets bij voorstellen?

Michael De Cock: "Het is inderdaad een klassieke reflex van mensen met kleine kinderen om weg te trekken uit de stad. Omwille van de gevaren, zo wordt dan vaak geargumenteed, maar ik praat liever over uitdagingen. Mijn vijf kinderen, nu tussen 7 en 17 jaar oud, groeien op in de stad en dat gaat prima. Weet je, mijn generatie heeft zijn kindertijd massaal doorgebracht in verkavelingswijken die mijlver verwijderd lagen van alles en waar weinig te beleven viel. Dan lijkt het me een stuk prettiger om groot te worden in een stad waar alle mogelijke faciliteiten om je te ontplooiën bij wijze van spreken om de hoek liggen. Niet dat het leven altijd zo gepland verloopt. Kiezen waar je woont maakt niet altijd deel uit van een masterplan. Er zijn mensen met kinderen die in een stad verzeild raken terwijl ze misschien liever op de buiten wonen, of omgekeerd. En je kinderen loslaten en op eigen houtje de wereld laten intrekken is altijd een heikel punt, waar je ook woont. Of dat nu in een grootstad is of in een klein dorp."

Rosie en Moussa zijn twee kinderen met een verschillende etnische achtergrond. Verfrissend is dat uitgerekend Rosie in dit verhaal de 'nieuwkomer' is die wegwijs wordt gemaakt door buurjongetje Moussa. Een bewuste keuze?

Michael De Cock: "Zoals Moussa zijn er veel kinderen: ze zijn in ons land geboren, soms uit ouders die hier ook al geboren zijn. Autochtoon of allochtoon, het is voor hen geen issue: dit is hun thuis. Daar tegenover staat Rosie, die na haar verhuizing in een totaal nieuwe omgeving terecht komt."

Alles is er anders, zelfs het weer, want toen ze vertrok regende het en nu is het opgehouden met regenen. Zij is inderdaad de nieuwkomer: voor Rosie voelt haar nieuwe thuis niet aan als de andere kant van de stad, maar als de andere kant van de wereld. Zo relatief is het. Weet je wat zo mooi is aan het vertellen van een verhaal door de ogen van een kind? Een kind kijkt nog zonder frame naar de werkelijkheid. Het heeft geen mening over migratie, of over de Marokkaanse gemeenschap, of over eenoudergezinnen of samengestelde gezinnen. Een kind kijkt en registreert, zonder oordeel. Een verademing."

Een kind kan overal spelen, overal vrienden maken, zich overal thuis voelen, overal gelukkig zijn. Ook in de stedelijke ruimte. Zou dat de kernboodschap van 'Rosie en Moussa' kunnen zijn?

Michael De Cock: "Ja, maar dat neemt niet weg dat de beleidsmakers hun verantwoordelijkheid moeten nemen om die stedelijke ruimte zo goed mogelijk te organiseren. Op dat vlak is er nog heel wat werk aan de winkel: we snakken naar meer autoluwe zones, een goed uitgebouwd openbaar vervoer, meer speelruimte, meer groen. Alle grote steden in dit land worstelen momenteel met de vraag: wat is de plaats van de auto en hoe willen we over pakweg tien jaar omgaan met het verkeer in de binnenstad? Als we daar een goede oplossing voor kunnen vinden, worden steden op den duur oases van rust en leefbaarheid, daar ben ik van overtuigd. De stad is de biotoop van de toekomst. Oké, het is nog niet voor morgen. Maar misschien wel voor overmorgen."

Rosie & Moussa - de film

Rosie verhuist met haar moeder naar een groot appartementsgebouw aan de andere kant van de stad. Daar woont ook Moussa, met wie ze vriendschap sluit en met wie ze naar het dak van de flat sluipt, om daar van het uitzicht te genieten. Ze smeden ook plannen om de papa van Rosie op te zoeken, die in de gevangenis zit. En stel je voor dat Rosie haar ouders, die uit elkaar zijn, weer zou kunnen samenbrengen...

Het verhaal van Rosie en Moussa is verfilmd door regisseur Dorothee Van Den Berghe, met Brussel en Molenbeek als setting. Rosie wordt vertolkt door Savannah Vandendriessche, Moussa door Imad Borji. Ruth Beeckmans speelt de mama van Rosie en Titus De Voogdt de papa. De film komt in uit in de lente van 2018.

“Voor het donker thuis? Liever niet!”

SPELEN IN HET DONKER, DAT IS LAVEREN TUSSEN ANGST EN PLEZIER

Spelen, wat is dat? In de reeks ‘Stichting Sponk’ werpen we elke keer een verfrissende blik op spelvormen die bijna alle kinderen kennen. Dit keer hebben we het over het spelen in het donker. Omdat de dagen steeds korter worden én Halloween eraan komt.

Door Johan Meire

Als het straks Halloween is, komen de geesten van de overledenen voor één avond weer massaal te voorschijn, samen met andere bewoners van de nacht: vleermuizen en weerwolven, zombies en heksen. En wat komt het goed uit dat het in deze tijd van het jaar vroeg donker is buiten. Zelfs het winteruur lijkt een handje mee te helpen.

Halloween biedt een mooi kader om lekker te griezelen en in het donker bij de burens aan te bellen en om snoepjes te vragen. Maar spelen in het donker kan ook op andere momenten van het jaar. Soms zelfs op klaarlichte dag.

In het geniep op verkenning

In mijn kindertijd liep achter onze straat een beek, verscholen tussen de brandnetels. Die verdween op een gegeven moment in een betonnen buis die doorliep tot in de stad. Natuurlijk heb ik me ooit eens een eindje in die buis gewaagd, samen met een paar vrienden. Laarzen aan, een zaklamp in de hand, zacht fluisterend. Op ontdekkingstocht in onze eigen beek, maar toch ook in een enge, donkere tunnel.

Natuurlijk deden we dat in het geniep – dat betekent letterlijk ‘in het duister’ of ‘in de mist’. Niet dat we iets uitspookten dat het daglicht niet kon verdragen; we wilden alleen maar ongestoord op verkenning gaan in een wereld die we niet kenden, maar die we tot de onze wilden maken. Want uiteindelijk lag die tunnel gewoon onder de grond in een buurt die ons zo vertrouwd was. Na zo’n honderd meter in de tunnel wisten we dan ook perfect waar we waren: we zagen het aan het riooldeksel boven ons. Maar toen we ineens een muskusrat zagen – of hoorden we dat beest alleen maar? – zijn we als de bliksem weggerend, terug naar het licht aan het begin van de tunnel.

Bibberen en beven

De opwinding van spelen in het donker, dat is voortdurend laveren tussen angst en plezier, tussen sidderen van schrik en van pure opwinding. Het is de angst van het niet weten wat er zal gebeuren. We vertrouwen doorgaans op ons zicht om in te schatten waar het gevaar zou kunnen schuilen. Maar in de schemering verdwijnen kleuren en worden vormen vager. Zonder licht zijn we kwetsbaar en hulpeloos.

De angst voor het donker is dan ook een heel lichamelijke ervaring: omdat je in overlevingsmodus gaat, maak je adrenaline aan en voel je de energie en de zenuwen ineens door je lijf jagen. Als het écht om overleven gaat, valt daar niet bepaald veel lol aan te hebben. Maar in een al bij al veilige omgeving geeft diezelfde adrenalinestoot wél plezier – of beter: vlagen van angst en plezier, van gillen en lachen. Jezelf de controle laten verliezen, maar ook weten dat het uiteindelijk geen kwaad kan. Om achteraf opgelucht en trots te zijn: je hebt die tocht door het donker toch maar mooi overleefd.

Echt pikdonker is het tegenwoordig bijna nergens meer buiten, maar kinderen vinden duisternis doorgaans niet bijster aangenaam. In de vertrouwde omgeving valt het nog mee: 'Dat is mijn weggetje, ik weet dat daar niemand langskomt'. Maar in de échte buitenwereld ligt de angst sneller op de loer en voelen ze zich minder veilig als het donker is. 'Op de ring rond de stad is het leuk als de zon schijnt, maar in het donker fiets ik liever door het centrum'.

Duistere steegjes

Toch is het belangrijk dat je als kind met het donker leert omgaan. Op welke manier dan ook. Sommige kinderen proberen om de situatie zoveel mogelijk te vermijden: dat donkere steegje dan maar niet nemen en liever een stukje omrijden. Anderen doen hun best om aan iets anders te denken: als je bang bent, moet je fluiten. Zo vermijden ze de mogelijke gevaren alvast in hun hoofd.

Nog iets wat je kunt doen als je zelf klein bent en het donker heel groot: er een spelletje van maken, om zo het dreigende gevaar te verkleinen tot iets waarmee je kunt omgaan. 'In die enge straat speel ik legertje en doe ik alsof ik weerwolven neerschiet'. Door het onduidelijke gevaar van het donker concreet te maken, kun je er iets tegen ondernemen: het donker, dat zijn weerwolven, en weerwolven, die kun je doodschieten. Zo verleg je de macht naar jezelf. Je bent zélf de stoere Schrik van het Duistere Steegje, die de imaginaire passanten wegjaagt.

Geweldpleger en slachtoffer leunen hier dicht bij elkaar aan, en dat is geen toeval. Niet alleen omdat het macht geeft aan wie kwetsbaar is, maar ook omdat die speelse vermenging van rollen past bij het overschrijden van grenzen die het donker nu eenmaal oproept.

Als grenzen vervagen

Het is avond als mensen en struiken er hetzelfde uitzien, zo luidt een lers gezegde. Die vervaging van grenzen en categorieën zaait verwarring en angst, maar schept ook mogelijkheden. Denk maar aan Halloween: kinderen krijgen die avond de vrijheid om overal te gaan aanbel-len en snoep te eisen, waarbij ze dus plotseling iets te zeggen blijken te hebben over volwassenen. Ze griezelen om de heksen en vampiers, maar verkleeden zich in diezelfde wezens en maken praatjes met zombies. Het donker maakt die vermenging makkelijker. De duisternis wist het normale uit, geeft ruimte aan het vreemde, maar ook vrij spel aan verhalen en verbeelding. Een ander soort wereld openbaart zich.

Nu is Halloween natuurlijk een geval apart: een specifiek kader waarop voor één avond dingen mogelijk zijn die anders niet in ons opkomen. Maar heeft 'duister' spelen ook een plaats in het dagelijks leven van kinderen, zonder dat er zo uitdrukkelijk naar monsters en heksensoep verwezen wordt? Of geldt de rest van het jaar sowieso 'Voor het donker thuis!'

Oké, er zijn de nachtspele met de jeugdbeweging: vol spanning, maar met genoeg houvast en veiligheid – de leiding, de andere kinderen, de regels van het spel – om het plezier de overhand te laten nemen. En op de kermis is er het spookhuis, opgebouwd uit duisternis en enge creaturen. Als je wilt, kun je het natuurlijk ook gewoon binnenshuis donker maken: met een blinddoek, doeken voor de ramen of gewoon door het licht te doven. En dan moordenaartje spelen of een ander eng spel: de onwetendheid en de spanning van niets te kunnen zien, en je best doen om beter te luisteren.

Nina als inspiratiebron

Nina, een jonge mama uit Slovenië, vindt het jammer dat spelen in het donker voor veel ouders zo moeilijk ligt. Als je altijd voor het donker thuis moet zijn, mis je een heleboel geweldige ervaringen, vindt ze. Om daar iets aan te doen, trekt ze sinds enkele jaren één keer per week het bos in, samen met tien à vijftien kinderen en een paar ouders die willen meegaan. Ze vertrekken na school, als het nog licht is. Zo raken de kinderen vertrouwd met het terrein en leren ze de risico's ervan goed inschatten.

Maar het wordt pas écht leuk als het donker is. Terwijl de ouders zich zo afzijdig mogelijk houden, spelen de kinderen in het bos. Of ze picknicken of vertellen verhalen aan elkaar. In het bos liggen de sociale verhoudingen anders dan daarbuiten. Hier blijven de kinderen in groep en voelen ze zich samen sterker. Ze blijven dicht bij elkaar, zoeken geruststelling, nemen elkaars hand vast. In het donker in het bos spelen is immers spannend en niet helemaal risicoloos. Dus is het de regel dat je voor elkaar zorgt, en dat de kinderen altijd een volwassene moeten kunnen zien.

Wil je weten hoe het eraan toegaat als Nina met de kinderen het bos intrekt? Klik dan op https://www.youtube.com/watch?v=99dw_NkzFHA

Nina droomt trouwens van een bredere beweging die buiten spelen in het donker ondersteunt. Want het gaat om zoveel meer dan om het leren omgaan met het donker. In wat je dagelijks kunt doen maar toch niet zo alledaags is, liggen de meeste kansen op avontuur en straffe herinneringen.

“Door het voetbal heb ik er een tweede familie bijgekregen”

VOETBAL ALS SOCIALE HEFBOOM (OOK VOOR MEISJES)

De Antwerpse voetbalclub City Pirates is veel meer dan voetbal. Het is een sociaal project dat kansen biedt aan jongeren uit maatschappelijk kwetsbare gezinnen. Ook aan meisjes die niets liever willen dan voetballen, zoals Layla en Sanae. We laten hen zelf vertellen waarom ze zo gebeten zijn door het voetbalvirus.

Door Sabine Miedema

Voetbal alleen voor jongens? Vergeet het maar. Dat bewijzen Layla El Idrissi (17) en Sanae El Mallouli (18). De twee meisjes voetballen allebei bij City Pirates in Antwerpen en zijn daar sinds kort ook trainers van de jongste ploeg, voor kinderen tot 11 jaar. Voetbal is voor hen veel meer dan louter een hobby, het is een stuk van hun leven.

Wanneer zijn jullie voor het eerst in aanraking gekomen met voetbal?

Sanae: “Ik voetbal al heel lang, eerst gewoon met mijn neefjes buiten. Vier jaar geleden, op mijn veertiende, ben ik dan in een ploeg gaan spelen.”

Layla: “Ik speelde vroeger volleybal, maar op school speelden we vaak zaalvoetbal en dat vond ik superleuk. Dus ben ik overstapt naar voetbal. In het begin waren er niet genoeg meisjes voor een voetbalploeg, dat was best lastig. Maar inmiddels zijn we met zoveel dat we zelfs zijn opgesplitst in twee teams.”

Hoe is de ploeg zo gegroeid?

Sanae: “Dat is vooral de verdienste van Oscar, onze sociaal en sportief medewerker. Als ouders het in eerste instantie niet zo’n goed idee vinden of er niet voor openstaan dat hun dochter wil voetballen, gaat Oscar met hen praten en uitleggen wat het zoal inhoudt. Hij slaagt er vaak in om ouders alsnog te overtuigen en zo aan kinderen kansen te geven die ze anders niet zouden krijgen.”

Layla: “De drempel om met zo’n ‘jongenssport’ te starten kan voor een meisje hoog zijn. Soms willen ze wel, maar durven ze niet. Of ze mogen niet van hun ouders. Meisjes horen niet zoveel buiten te komen, zeggen die ouders dan. Ouderwets, inderdaad.”

Wat vinden jullie families ervan dat jullie voetballen?

Layla: “Ik kom uit een echte voetbalfamilie, al mijn neefjes voetballen. Mijn tantes en mijn zus vinden het best stoer dat ik dit doe. Mijn neven plagen me wel eens, of ze maken grapjes dat ik in de keuken thuishoor of zo. Maar als puntje bij paaltje komt en ze gaan voetballen, vragen ze altijd of ik kom meedoen.” (Lacht)

Sanae: “Bij mij is iedereen enthousiast, zelfs mijn grootouders!”

Layla: "Ik merk wel dat mijn moeder er soms moeite mee heeft dat ik zo vaak weg ben van huis, in plaats van thuis bij haar te blijven, zoals in onze cultuur gebruikelijker is voor meisjes. Ik vind dat niet leuk om te horen; we leven ten slotte niet in de bergen in Marokko. Gelukkig accepteert ze het wel als het erop aankomt."

Deze zomer zijn jullie naar Portugal geweest met de club. Kun je daar iets meer over vertellen?

Sanae: "Dat we die reis hebben kunnen maken, hebben we te danken aan onze vorige trainer, Mohamed. Hij droomde er al lang van om met een meisjesploeg naar het buitenland te gaan en zo in contact te komen met voetballende meiden uit andere landen én te leren van andere culturen. Kwestie van onze werelden te verruimen."

We hebben samen met hem onze schouders onder dat project gezet en werk gemaakt van een nieuwe organisatie 'Shoot for Dreams'. Uiteindelijk zijn we samen met een Duits meisjesploeg naar Portugal getrokken."

Layla: "Tijdens die week in Portugal hebben we niet alleen gevoetbald. We hebben ook workshops gevolgd over bijvoorbeeld vluchtelingen en over de rol van vrouwen in de maatschappij. Zo leerden we om er een eigen mening op na te houden en anders te kijken naar de samenleving. En door van gedachten te wisselen met de meisjes uit Duitsland, merkten we dat er ook andere manieren zijn om naar de dingen te kijken."

Sanae: "In het begin was ik wel zenuwachtig, omdat mijn Engels niet zo goed is. Maar iets uitleggen kan ook met handen en voeten. We hebben veel gelachen, veel plezier gemaakt."

Er wordt soms gezegd dat voetbal geen meidensport is. Zijn jullie het daar mee eens?

Layla: "Nee hoor, iedereen kan voetballen. Ik krijg af en toe wel eens te horen dat ik een manwijf ben, omdat ik voetbal. Niet tof, maar ik wil me daar niet te veel van aantrekken. Ik ben gewoon een meisje. Ik houd van make-up, bijvoorbeeld." (Lacht)

Sanae: "Jongens denken soms onterecht dat wij niet kunnen voetballen, terwijl wij hen soms echt wel de loef kunnen afsteken. Meisjes spelen op een andere manier. Jongens sloven zich meer uit, die willen panna's uitdelen en hard schieten. Terwijl wij veel meer denken aan tactiek, kijken wie er vrij staat en niet wachten tot iemand onze bal afpakt."

Layla: "Jongens willen meer laten zien wat ze kunnen. Soms speel je daardoor beter, maar vaak juist niet."

Doen jullie vriendinnen ook aan sport?

Layla: "In mijn omgeving niet. Sommigen volgen wel muziekschool of dansles. En als ze al aan sport doen, zijn het meer meisjessporten. Het is jammer dat er nog zo'n onderscheid gemaakt wordt. Ik vind dat jongens gewoon naar dans of ballet moeten kunnen gaan, en dat meisjes moeten kunnen voetballen als ze dat willen."

Sanae: "Mijn vriendinnen sporten ook niet. Jammer, want sporten heeft zoveel voordelen. Je wordt fysiek sterker, je leert veel bij, je leert veel nieuwe mensen kennen met wie je leuke dingen kunt doen. Dus ja, mijn vriendinnen missen wel iets. Door de voetbalploeg heb ik er een soort tweede familie bijgekregen."

Hoe combineren jullie de voetbalpassie met school?

Sanae: "Voetbal neemt inderdaad veel tijd in beslag: we trainen twee à drie keer in de week en spelen in het weekend een match. En daarnaast trainen we de kleintjes. Er gaat veel tijd naar de club, maar ik vind dat niet erg. Zelfs als ik in de vakantie niets te doen heb, ben ik gewoon de hele dag buiten in de weer met een bal. Ik kan het niet laten, het is mijn leven."

Layla: "Dit schooljaar is het voor mij wel moeilijk om alles te combineren. Ik moet veel doen voor school, ik moet thuis meehelpen en dan ook nog eens trainen en zelf training geven. En dan heb ik ook nog een sociaal leven!" (Lacht)

Sanae: "Training geven aan de jongere kinderen vraagt ook wel wat voorbereiding. Bovendien moet je als trainer in het oog houden of ze genoeg doen voor school. Soms vragen we zelfs hun rapporten op. Als het niet goed gaat, krijgen ze huiswerkbegeleiding. Dat is voor City Pirates echt belangrijk: er wordt over gewaakt dat het op school goed met je gaat."

Tot welke leeftijd willen jullie doorgaan met voetballen?

Layla: "Geen idee. Ik kan me voorstellen dat ik er op een gegeven moment misschien geen tijd meer voor heb. Als ik getrouwd ben of zo, en andere verantwoordelijkheden heb. Maar ik wil wel blijven sporten."

Sanae: "Ik blijf voetballen tot ik erbij neerval, denk ik. Zonder voetbal zou ik me vervelen. En snel oud worden." (Lacht)

- City Pirates Antwerpen -

City Pirates is een voetbalclub waar het om veel meer draait dan alleen om sport. De focus ligt op de jeugdopleiding en de Antwerpse diversiteit. Dankzij een laagdrempelige toegang krijgen kinderen en jongeren van alle achtergronden de kans om zich door middel van sport en spel te ontwikkelen. Via huisbezoeken, huiswerkbegeleiding en ouderparticipatie wordt gewerkt aan sociale inclusie. Hierdoor wordt voetbal een maatschappelijk project waarin respect, gelijkwaardigheid en engagement centraal staan. De club bestaat uit meer dan 1000 leden van 75 verschillende nationaliteiten.

En we gaan nog niet naar huis (nog lange niet...)

WAAROM – EN WAAR – TIENERS NA SCHOOL BLIJVEN 'PLAKKEN'

Tieners die recht naar huis gaan nadat ze de schoolpoort zijn uitgestapt? Het zijn uitzonderingen. Even blijven 'chillen' met vrienden, ergens in de buurt van de school, dat is zoveel leuker. Kind & Samenleving-medewerkster Sabine Miedema weet er alles van sinds ze het fenomeen in kaart heeft gebracht.

Door Sabine Miedema
Foto's: Carmen De Vos

Het is woensdag, net voor de middag. We staan voor een denkbeeldige middelbare school. Alles is rustig, tot de stilte abrupt onderbroken wordt door de rinkelende schoolbel. De leerlingen stromen massaal naar buiten. Op de speelplaats klitten groepjes tieners samen; er vallen altijd wel een heleboel belangrijke en onbelangrijke zaken te bespreken. Na een tijdje nemen ze hun schooltas en stappen ze onder de schoolpoort door. Sommigen worden meteen opgehaald met de auto of stappen in de bus, anderen vertrekken te voet of met de fiets aan de hand naar buiten. Naar huis...?

Het is een illusie om te denken dat tieners altijd in een rechte lijn naar huis gaan. Dat is een van de meest opvallende conclusies van het onderzoek dat ik vorig jaar deed in het kader van mijn masteropleiding sociologie. Voor dat onderzoek heb ik gepraat met scholieren tussen 15 en 19 jaar uit vier Nederlandstalige scholen in het centrum van Brussel. Hoe zit het met hun ruimtebeleving en het gebruik van de publieke ruimte? Kennen ze de omgeving van hun school? Waar trekken ze naartoe buiten de schooluren? De meeste jongeren die in het stadscentrum naar school komen, wonen elders. Als ze goed gebruik kunnen maken van de schoolomgeving, versterkt dit hun gevoel dat ze de stad goed kennen.

Het avontuur van school naar huis

Waar jongeren zoal naartoe gaan, als ze niet meteen naar huis gaan? Dat is afhankelijk van de ligging van de

school. Belangrijke voorwaarde: het moet een plek zijn waar ze rustig kunnen 'chillen', praten en lachen. Een plek waar ze niet in de weg zitten van andere mensen, maar waar er toch voldoende sociale controle is. En bij voorkeur valt er ook iets te beleven. Denk aan een levendig plein of een winkelcentrum. Maar ook een snackbar of een ijssalon kunnen favoriete stopplekken zijn.

Een school die in een buurt ligt waar jongeren de kans krijgen om met elkaar af te spreken: het is belangrijker dan je zou denken. Ze zijn nu immers volop op zoek naar hun vrijheid en hun eigen identiteit, en zonder toezienend oog van een ouder is alles stukken interessanter. De publieke ruimte is bij uitstek een plek waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten.

Mensen kijken

Als volwassenen stilstaan bij de route van thuis naar school, focussen ze meestal op verkeersveiligheid. De ondervraagde Brusselse scholieren beamen dat veiligheid ook voor hen cruciaal is om zich goed te voelen in de schoolomgeving. Maar ze hebben het dan niet zozeer over verkeersveiligheid, maar over een minimum aan sociale controle. Niet in de vorm van buurtbewoners en politiemensen die in de gaten houden wat ze uitspoken; er moet gewoon genoeg 'passage' zijn. Zeker voor meisjes versterkt dit het gevoel van veiligheid. Een plek waar veel mensen rondlopen voelt ook niet zo snel aan als 'saai'.

De Brusselse jongeren uit het onderzoek geven bijvoorbeeld aan dat ze graag op plekken komen waar ze naar de mensen kunnen kijken, zoals op de trappen van een gebouw of in een autoluwe winkelstraat met zitbankjes. Meestal nemen ze de kortste weg, maar dat hoeft niet altijd zo te zijn. Een ommetje naar een skatepark of een bankje is immers zo gemaakt. Een gemeente kan zelf omwegen creëren en zelfs stimuleren door goede zitplekken te organiseren op een plek dicht bij een passageroute. Zo wordt het aantrekkelijker voor jongeren om hun route aan te passen en een weg te nemen die misschien minder gevaarlijk is. Dat zijn dan twee vliegen in één klap.

Tijdens de middagpauze

Het zijn in de eerste plaats de schoolregels die bepalen wat jongeren doen tijdens hun middagpauze. Niet alle scholieren mogen tijdens de middagpauze naar buiten. Wie dat wél mag, is blij om even weg te zijn van school en samen met vrienden de buurt 'onveilig' te maken. Hoe de pauze concreet wordt ingevuld, hangt af van de afstand die de jongeren kunnen afleggen tijdens de beperkte duur van de pauze en wat er zoal te doen valt in de omgeving van de school.

Een drukke weg of een ongezellige buurt maken het minder aantrekkelijk om de middagpauze buiten de schoolmuren door te brengen. Daarom doen beleidsmakers er goed aan om niet alleen na te denken

over de route tussen thuis en school, maar ook over de directe omgeving van de school. Fysieke en mentale drempels zorgen er immers voor dat jongeren de schoolomgeving als saai ervaren, terwijl er bijvoorbeeld aan de overkant van de drukke weg wel een leuk park ligt.

De buurt als lesmateriaal

De omgeving van de school leren kennen hoeft niet alleen na de schooluren en tijdens de middagpauze, het kan ook tijdens de lessen. Het is echt niet altijd nodig om een verre verplaatsing te maken voor een uitstap. Waarom geen opdrachten meegeven die jongeren in de buurt kunnen oplossen, zodat ze zelfstandig op ontdekkingstocht kunnen gaan? Het maakt de lessen ineens een stuk leuker. Door meer naar buiten te trekken, krijg je jongeren sowieso sneller enthousiast én leren ze spelenderwijs de buurt beter kennen.

Ten slotte: uit mijn onderzoek blijkt dat twee van de vier scholen te maken hebben met te kleine speelplaatsen voor het groot aantal leerlingen. Voor de leerlingen van deze scholen is het niet alleen leuk om buiten te komen, het is gewoonweg noodzakelijk. Door hen een aangename en veilige schoolomgeving aan te bieden, voorkom je verveling en conflicten en bied je tieners de mogelijkheid om hun eigen ruimte te kiezen.

Goe Gespeeld! + Jantje Beton = inspiratiemiddag!

Steden en gemeenten willen graag (meer) werk maken van hun buitenspeelbeleid. Maar hoe? Kom het ontdekken op de inspiratiemiddag van Goe Gespeeld!, én in de bijhorende inspiratiebundel.

Kind & Samenleving is lid van het samenwerkingsverband [Goe Gespeeld!](#), dat opkomt voor écht spelen en daar lokale besturen voor wil warm maken. Graag nodigen we u uit op onze jaarlijkse inspiratiedag op 30 november in Leuven.

Over het muurtje

Sinds een jaar werkt Goe Gespeeld samen met de Nederlandse Stichting [Jantje Beton](#), die opkomt voor speelruimte en de belangen van spelende kinderen. De samenwerking krijgt de steun van het Europese project Youth in Action.

In de uitwisseling met Jantje Beton kwamen regelmatig verrassende praktijkvoorbeelden en verhalen aan de oppervlakte. Het werd al snel duidelijk dat de Nederlandse manier van werken ons op nieuwe ideeën kan brengen, en omgekeerd. Het resultaat van de samenwerking is dan ook een inspiratiebundel voor steden en gemeenten, met interviews, foto's en verhalen uit Vlaanderen, Brussel en Nederland. Een schat aan ideeën voor wie betrokken is bij een lokaal buitenspeelbeleid.

Software

De bundel gaat vooral in op de 'software' van het buitenspelen: hoe speelkansen bieden via buurtsport, hoe ouders bij de buurt betrekken, hoe communiceren over spelen, hoe de natuur dichterbij kinderen brengen, hoe omgaan met gedeeld ruimtegebruik...?

Op de inspiratiemiddag wordt de bundel voorgesteld en is er ruimte voor uitwisseling. Lokale besturen krijgen handvaten aangereikt om concreet aan de slag te gaan en zo een verschil te maken voor kinderen en jongeren in de publieke ruimte.

- PRAKTISCH -

De inspiratiemiddag gaat door op donderdag 30 november, van 13u30 tot 16u30, in [jeugdcentrum Vleugel F](#) in Leuven.

Deelname is gratis.

Elke deelnemer krijgt de bundel mee naar huis.

[Klik hier voor meer info en om in te schrijven.](#)

COLOFON

QuaJong, de wereld volgens kinderen en jongeren wordt 3x per jaar digitaal verspreid.

U kunt zich gratis abonneren via www.k-s.be

Daar kan u zich ook aanmelden voor het e-zine Kind & Ruimte.

Contactgegevens:

Lange Ridderstraat 22

2800 Mechelen

tel. 0487/023.390

info@k-s.be

Verantwoordelijke uitgever

Kind & Samenleving vzw.

Werkten mee aan dit nummer:

Johan Meire, Sabine Miedema, Kaat Schaubroeck, Carine Stevens.

Eindredactie: Carine Stevens.

Vormgeving: Karolien Verbanck

Overname van artikels uit QuaJong is geen probleem, mits expliciete bronvermelding.

Foto's, filmpjes en andere grafische elementen worden door het auteursrecht beschermd. Wil u ze reproduceren, dan moet u hiervoor de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming hebben van QuaJong.

Vlaanderen
verbeelding werkt